

**LIETUVOS BANKO
PRIEŽIŪROS TARNYBOS
FINANSINIŲ PASLAUGŲ IR RINKŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL A. K. IR UAB „PERLO PASLAUGOS“ GINČO NAGRINĖJIMO**

2018 m. balandžio 11 d. Nr. 242-144
Vilnius

Lietuvos bankas gavo A. K. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo pareiškėjas prašė išnagrinėti tarp jo ir UAB „Perlo paslaugos“ (toliau – bendrovė) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

Pareiškėjas su bendrove sudarė Mokėjimo sąskaitos ir Perlo paslaugų lošėjo mokėjimo sąskaitos ir kortelės sutartis (toliau – sutartys), kurių pagrindu bendrovė įsipareigojo atidaryti pareiškėjui mokėjimo sąskaitas, priimti iš pareiškėjo grynuosius pinigus, kurie skirti jo mokėjimo sąskaitoms papildyti, nedelsdama pervesti visas įmokėtas lėšas iš pareiškėjo mokėjimo sąskaitos į paslaugų tiekėjų, t. y. UAB „Lošimų strateginė grupė“ ir UAB „TOPSPORT“ (toliau – lošimų organizatoriai), mokėjimo sąskaitą bendrovėje, o pareiškėjas įsipareigojo apmokėti įstaigai už suteiktas paslaugas ir atliktas operacijas pagal bendrovės nustatytus įkainius.

2017 m. liepos 26 d. bendrovė gavo pareiškėjo pretenziją dėl sutarčių sąlygų pažeidimų. Pareiškėjas nurodė, kad bendrovė nuo 2016 m. spalio mėn. iki 2017 m. liepos mėn. savo veiksmais pažeidė sutarčių 3.2 papunkčius, kuriuose yra nustatytos maksimalios vienkartinio (100 Eur) ir mėnesinio (500 Eur) sąskaitos papildymo sumos. Pareiškėjo teigimu, dėl to, kad bendrovė nesilaikė sutarties sąlygų, t. y. dėl to, kad netaikė sutartyse numatytų limitų, pareiškėjas pralošė įneštas lėšas, todėl reikalauja, kad bendrovė padengtų pareiškėjo patirtus nuostolius, t. y. gražintų limitą viršijusias sumas.

Bendrovė nesutiko su pareiškėjo pretenzija, todėl 2017 m. rugpjūčio 7 d. pateikė atsakymą, kad neturi teisinio pagrindo tenkinti pareiškėjo reikalavimą, ir nurodė esanti mokėjimų paslaugas teikianti įmonė, kurios paslaugomis pareiškėjas naudojasi atlikdamas pinigų perlaidas lošimų organizatoriams. Bendrovė taip pat pažymėjo, kad tai, jog pareiškėjas, naudodamasis bendrovės teikiamomis mokėjimo paslaugomis, pervedė pinigus lošimų organizatoriams, nereiškia, kad bendrovė turėjo kokią nors įtaką tam, kaip pareiškėjas tuos pinigus panaudojo. Bendrovės teigimu, jei pareiškėjas pervedė didesnę pinigų sumą, nei norėjo skirti lošimams, galėjo šiuos pinigus susigražinti, nes lošimų organizatoriai sudaro galimybę lošėjo sąskaitoje esančias lėšas susigražinti pervedant juos į nurodytą banko sąskaitą. Taigi, bendrovės nuomone, nebuvo jokio objektyvaus poreikio pralošti visus pervestus pinigus. Pareiškėjas su bendrovės priimtu sprendimu nesutiko, todėl tarp šalių kilo ginčas.

Kreipimesi į Lietuvos banką dėl vartojimo ginčo nagrinėjimo pareiškėjas prašo, kad bendrovė atlygintų visus nuostolius, kuriuos pareiškėjas patyrė dėl to, kad bendrovė pažeidė sutartį. Pareiškėjo teigimu, atsisakydama kompensuoti pareiškėjo patirtus nuostolius, bendrovė tvirtina, kad sutarčių 3.2 papunktyje nustatytas bendrovės įsipareigojimas nėra imperatyvus. Pareiškėjas su tuo nesutinka ir nurodo, kad sutartyje nėra apibrėžtų atvejų, dėl kurių būtų galima nesilaikyti sutarčių 3.2 papunkčio. Pareiškėjo teigimu, sutartyse yra aiškiai nurodytas reikalavimas, kuriuo bendrovė įsipareigoja laikytis šių nuostatų, ir aiškiai nurodytos mokėjimo sąskaitos papildymo sumų ribos. Pareiškėjas teigia, kad sutarčių 3.2 papunktyje yra nustatyta, kad vienos operacijos maksimali suma yra 100 Eur, o vieno mėnesio maksimali suma yra 500 Eur.

Pareiškėjo nuomone, šios sutartys yra pasirašomos tam, kad sutartyse numatyti limitai apsaugotų nuo pinigų plovimo arba nuo perdėto žaidėjų azarto. Pasirašydamas tokias sutartis, jis suprato, kad azartiniai lošimai yra labai įtraukiantys, todėl ir sutiko su sutartyje nustatytu mėnesiniu 500 Eur limitu. Jei sutartyse nebūtų nurodyto limito arba limitų suma būtų didesnė, pareiškėjas sutarčių nebūtų sudaręs.

Taip pat savo kreipimesi pareiškėjas akcentuoja ir tai, kad sutartyse nėra numatyto termino, per kurį pareiškėjas privalėjo informuoti bendrovę apie savo teisių pažeidimus, o bendrovė privalėjo laikytis sutartyje nustatytų įsipareigojimų, t. y. privalėjo taikyti sutartyje nustatytus įnešamų pinigų limitus. Remdamasis nurodytomis aplinkybėmis pareiškėjas Lietuvos banko prašė rekomenduoti bendrovei atlyginti 9 300 Eur nuostolius, kuriuos pareiškėjas patyrė dėl to, kad bendrovė pažeidė sutarties nuostatas, sumokėti 300 Eur palūkanų ir 150 Eur už pretenzijos ir dokumentų Lietuvos bankui rengimą.

Atsiliepime į pareiškėjo kreipimąsi bendrovė nurodė nesutinkanti su pareiškėjo reikalavimais ir prašo juos atmesti. Visų pirma bendrovė atkreipia Lietuvos banko dėmesį į tai, kad pareiškėjas sužinojo apie savo pažeidimą dar 2016 m. spalio mėn., tačiau dėl jo kreipėsi tik 2017 m. liepos mėn., t. y. praėjus 9 mėn. Bendrovė taip pat nurodo, kad sutartyse nėra apibrėžtos sutarties šalių atsakomybės už tai, kad nebuvo laikomasi sutartyse nustatytų limitų. Sutartyse nėra reglamentuota, kaip bendrovė turi elgtis, kai įnešamos pinigų sumos pasiekia nustatytą vieno mėnesio ar vienos dienos limitą. Sutartyse yra aiškiai nustatyta, kad pareiškėjas duoda neatšaukiamą nurodymą visas įnešamas ir mokėjimo sąskaitoje esančias pinigų sumas nedelsiant po jų atsiradimo sąskaitoje pervesti tik į lošimų organizatorių mokėjimo sąskaitas, atidarytas bendrovėje, o bendrovė turi pareigą nedelsdama pervesti pareiškėjo mokėjimo sąskaitoje įskaitytas lėšas į lošimų organizatorių mokėjimo sąskaitą, atidarytą bendrovėje. Bendrovės nuomone, kadangi pareiškėjo pradėto ginčo dalykas yra sutartinių įsipareigojimų vykdymas, jis turėtų būti sprendžiamas remiantis Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) nuostatomis. CK 1.5 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad civilinių teisinių santykių subjektai, įgyvendindami savo teises ir atlikdami pareigas, privalo veikti pagal teisingumo, protingumo ir sąžiningumo reikalavimus. Ta pati nuostata dėl sąžiningumo yra atkartojama CK 6.158 straipsnyje, kuriame nustatyta, kad kiekviena sutarties šalis privalo elgtis sąžiningai. CK 6.200 straipsnyje yra nustatyta, kad sutarties šalys turi ne tik vykdyti sutartį sąžiningai, tačiau bendradarbiauti ir kooperuotis vykdant sutartį. Bendrovės vertinimu, pareiškėjo elgesys negali būti laikomas sąžiningu sutartinių santykių prasme, nes nuo 2016 m. spalio mėn. iki 2017 m. liepos mėn. (9 mėn.) pareiškėjas pildė savo lošėjo sąskaitą, viršydamas jam žinomą vieno mėnesio limitą, pats nusprendė šiuos pinigus panaudoti azartiniais lošimais, juos išleido, tačiau vėliau pareikalavo grąžinti, motyvuodamas tuo, kad bendrovė jo neapsaugojo nuo per didelio įsitraukimo į lažybas. Bendrovės nuomone, pareiškėjas turėjo dar 2016 m. spalio mėnesį informuoti bendrovę apie susiklosčiusią padėtį ir padėti išspręsti iškilusią problemą.

Bendrovė atsiliepime į pareiškėjo kreipimąsi taip pat pažymi, kad tai, jog pareiškėjas, naudodamasis bendrovės teikiamomis mokėjimo paslaugomis, pervedė pinigus lošimų organizatoriams, nereiškia, kad bendrovė turėjo kokią nors įtaką tam, kaip pareiškėjas tuos pinigus naudojo. Pareiškėjas į lošimų organizatorių sąskaitą įneštus pinigus galėjo susigrąžinti, nes lošimų organizatoriai sudaro galimybę lošėjo sąskaitoje esančias lėšas sugrąžinti atgal į atsiskaitomąją sąskaitą. Taigi pareiškėjui nebuvo būtinybės pralošti visų pervestų pinigų. Bendrovės teigimu, šiuo atveju nėra bendrovės kaltės ir priežastinio ryšio tarp pareiškėjo veiksmų ir pasekmių, dėl kurių pareiškėjas reiškia pretenzijas. Pasekmė (pralošti pinigai) atsirado dėl pareiškėjo tyčia atliktų veiksmų – dalyvavimo lažybose ir rizikavimo statomomis sumomis. Bendrovė pažymi, kad statymus pareiškėjas atliko ne per bendrovę, o per lošimų organizatorius.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 (2016 m. sausio 28 d. redakcija) patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo

ir bendradarbiavimo principų. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Kaip matyti iš Lietuvos bankui pateiktų dokumentų ir informacijos, tarp šalių ginčas iš esmės kilo dėl šalių sudarytų sutarčių nuostatų pažeidimo ir dėl to atsiradusių nuostolių atlyginimo.

Dėl pareiškėjo reikalavimo atlyginti nuostolius, patirtus dėl to, kad bendrovė pažeidė sutarčių nuostatas, pagrįstumo

Mokėjimo paslaugų teikėjų veiklą ir atsakomybę, mokėjimo paslaugas, jų teikimo sąlygas ir informavimo apie šias sąlygas reikalavimus, mokėjimo paslaugų vartotojų ir mokėjimo paslaugų teikėjų teises ir pareigas, susijusias su mokėjimo paslaugomis, kai mokėjimo paslaugų teikimas yra verslas, reglamentuoja Lietuvos Respublikos mokėjimų įstatymas. Mokėjimų įstatymo 5 straipsnio 1 punkte yra nustatyta, kad mokėjimo paslaugas sudaro paslaugos, kurias teikiant sudaromos sąlygos grynuosius pinigus įmokėti į mokėjimo sąskaitą, ir visos su mokėjimo sąskaitos tvarkymu susijusios operacijos. Mokėjimų įstatymo 2 straipsnio 27 punkte nustatyta, kad mokėjimo priemonė – personalizuota priemonė ir (arba) tam tikros procedūros, dėl kurių susitaria mokėjimo paslaugų vartotojas ir mokėjimo paslaugų teikėjas ir kurias mokėjimo paslaugų vartotojas naudoja mokėjimo nurodymui inicijuoti.

Vertinant tarp šalių pasirašytų sutarčių nuostatas, reikia pabrėžti, kad tiek Perlo paslaugų lošėjo mokėjimo sąskaitos, tiek Mokėjimo sąskaitos sutarčių 3.2 papunktyje yra nustatyta, kad bendrovė įsipareigoja įskaityti į pareiškėjo mokėjimo sąskaitą bendrovės paslaugų teikimo vietose pareiškėjo įnešamus grynuosius pinigus (eurus). Vienos operacijos maksimali suma yra 100 Eur, vieno mėnesio maksimais suma yra 500 Eur.

Bendrasis civilinių teisinių santykių principas – sutarčių reikia laikytis (lot. *pacta sunt servanda*) – įpareigoja sutarties šalis vykdyti abipusius įsipareigojimus, t. y. teisinių santykių dalyviai privalo vykdyti savo prievolės, pareigas, kurios nustatytos abipusiškai suderinta valia (sutartimi). Sutarties privalomumo ir vykdytinumo principai, kuriais grindžiami sutartiniai santykiai, lemia, kad bet koks sutarties netinkamas vykdymas reiškia sutarties pažeidimą, už kurį atsakinga sutartinių įsipareigojimų nevykdanti sutarties šalis.

Vadovaujantis CK 6.246 straipsnio, įtvirtinančio bendrąsias civilinės atsakomybės atsiradimo sąlygas ir pagrindus, 1 dalimi, civilinė atsakomybė atsiranda neįvykdžius įstatymuose ar sutartyje nustatytos pareigos (neteisėtas neveikimas) arba atlikus veiksmus, kuriuos įstatymai ar sutartis draudžia atlikti (neteisėtas neveikimas), arba pažeidus bendro pobūdžio pareigą elgtis atidžiai ir rūpestingai.

Iš Lietuvos banko turimos informacijos matyti, kad bendrovė neigia netinkamai vykdžiusi sutartinius įsipareigojimus ir teigia, kad sutartyse nėra numatytos nei vienos šalies atsakomybės už pirmiau minėtų bendrovės įsipareigojimų nevykdymą. Lietuvos bankas negali sutikti su tokiu bendrovės argumentu, nes tinkamu sutarties vykdymu laikytinas bendrovės įsipareigojimas priimti tik tokias sumas, kokios yra nurodytos sutartyje. Kaip matyti iš Lietuvos bankui pateiktų duomenų, bendrovė, sudarydama sutartis, įsipareigojo vienos operacijos metu maksimaliai priimti ir į pareiškėjo sąskaitą įskaityti 100 Eur, o per vieną mėnesį – 500 Eur. Vis dėlto iš turimos informacijos matyti, kad bendrovė nevykdė savo sutartinių įsipareigojimų ir į pareiškėjo mokėjimo sąskaitą nuo 2016 m. spalio mėn. iki 2017 m. liepos mėn. įskaitė lėšas, kurios viršijo sutartyse nustatytus limitus. Atsižvelgiant į sutarties privalomumo ir vykdymo principus, darytina išvada, kad bendrovė netinkamai vykdė prisiimtus įsipareigojimus. Tai suponuoja išvadą, kad bendrovė yra atsakinga už netinkamai vykdomos sutarties pasekmes, t. y. už tai, kad nepagrįstai įskaitė pareiškėjo įmokamus pinigus, nors įmokamos sumos viršijo sutartyje nustatytus limitus.

Vis dėlto, vertinant pareiškėjo reikalavimo pagrįstumą, atsižvelgiant į sutarčių nuostatas bei teisės aktuose įtvirtintas pareigas turi būti vertinami ir pareiškėjo veiksmai.

CK 6.189 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad sutartis įpareigoja atlikti ne tik tai, kas tiesiogiai joje nustatyta, bet ir visa tai, ką lemia sutarties esmė arba įstatymai. Sutarčių vykdymo principai įtvirtinti CK 6.200 straipsnyje: šalys privalo vykdyti sutartį tinkamai ir sąžiningai; vykdydamos sutartį, šalys privalo bendradarbiauti ir kooperuotis; sutartis turi būti vykdoma kuo

ekonomiškesniu kitai šaliai būdu; jeigu pagal sutartį ar jos prigimtį šalis, atlikdama tam tikrus veiksmus, turi dėti maksimalias pastangas sutarčiai įvykdyti, tai ši šalis privalo imtis tokių pastangų, kokių būtų ėmęsis tokiomis pat aplinkybėmis protingas asmuo. Be to, CK 6.38 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad prievolės turi būti vykdomos sąžiningai, tinkamai bei nustatytais terminais pagal įstatymų ar sutarties nurodymus, o kai tokių nėra, – vadovaujantis protingumo kriterijais. Jei vienai iš šalių prievolės vykdymas kartu yra ir profesinė veikla, ši šalis turi vykdyti prievolę taip pat pagal tai profesinei veiklai taikomus reikalavimus (CK 6.38 straipsnio 2 dalis). Kasacinio teismo praktikoje taip pat ne kartą pažymėta, kad prievolė yra laikoma įvykdyta netinkamai, pažeidus bendradarbiavimo pareigą, imperatyviasias teisės normas ar bendro pobūdžio pareigą elgtis atidžiai ir rūpestingai (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2015 m. gegužės 28 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-327-687/2015).

Sutarčių 9.5 papunktyje taip pat yra nustatyta, kad sutarčių vykdymą taip pat reglamentuoja CK, kiti įstatymai ir teisės aktai, taip pat bendrovės patvirtintos UAB „Perlo paslaugos“ teikimo bendrosios taisyklės, UAB „Perlo paslaugos“ mokėjimo paslaugų teikimo taisyklės (toliau – Mokėjimo taisyklės) bei kiti operacijų atlikimą reglamentuojantys bendrovės vidaus teisės aktai.

Mokėjimo taisyklių 10.17 papunktyje yra nustatyta, kad pareiškėjas privalo ne rečiau kaip vieną kartą per mėnesį tikrinti informaciją apie elektroninių pinigų ir mokėjimo sąskaitoje atliktas mokėjimo operacijas. Mokėjimo taisyklių 10.18 papunktyje taip pat yra nustatyta, kad pareiškėjas privalo raštu pranešti bendrovei apie neautorizuotas ar netinkamai atliktas mokėjimo operacijas, taip pat apie bet kokias kitas klaidas, neatitikimus ar netikslumus išrašė. Pranešimas turi būti pateikiamas nedelsiant, bet ne vėliau kaip per 30 (trisdešimt) kalendorinių dienų nuo dienos, kai bendrovė, pareiškėjo nuomone, atliko neautorizuotą mokėjimo operaciją ar netinkamai atliko mokėjimo operaciją. Be to, Mokėjimo taisyklių 10.20 papunktyje taip pat yra įtvirtinta, kad jei pareiškėjas 10.18 ir 10.19 papunkčiuose nustatytu laiku nepateikia nurodytų pranešimų, laikoma, kad jis besąlygiškai sutiko su elektroninių pinigų ir mokėjimo sąskaitoje atliktomis mokėjimo operacijomis.

Lietuvos bankas, atsižvelgdamas į pirmiau nurodytų Mokėjimo taisyklių sąlygas, nustatė, kad šiuo atveju yra pagrindas manyti, kad minėtos vartojimo sutarties sąlygos (Mokėjimo taisyklių 10.20 papunktis) yra nesąžiningos, nes, taikant pirmiau nurodytas Mokėjimo taisyklių nuostatas, pareiškėjas besąlygiškai atsako už visas bendrovės klaidas, jei nustatytu laiku nepateikia Mokėjimo taisyklėse nurodytų pranešimų. Lietuvos banko nuomone, šios nuostatos nepagrįstai išplėtė pareiškėjo atsakomybės ribas. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 12 straipsnio 1 dalies 6 punktu, kuriame nurodyta, kad Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba įstatymų nustatyta tvarka kontroliuoja sutarčių standartines sąlygas ir ginčija nesąžiningas vartojimo sutarčių sąlygas, Lietuvos bankas perdavė Valstybinei vartotojų teisių apsaugos tarnybai pagal kompetenciją nagrinėti Mokėjimo taisyklių sąlygas dėl vartojimo sutarčių standartinių sąlygų nesąžiningumo. Pažymėtina, kad Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba, įvertinusi pateiktą informaciją, 2018 m. sausio 23 d. priėmė nutarimą Nr. (*duomenys neskelbiami*) (toliau – nutarimas), kuriuo nutarė „pripažinti, kad Mokėjimo taisyklių 10.20 ir 10.29 papunkčių sąlygos atitinka CK 6.228⁴ straipsnio 2 dalies bendrąjį sutarčių nesąžiningų sąlygų kriterijų, t. y. dėl sąžiningumo reikalavimo pažeidimo iš esmės pažeidžia šalių ir pareigų pusiausvyrą vartotojo nenaudai.“ Atsižvelgiant į Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos priimtą nutarimą ir jame išdėstytus argumentus, darytina išvada, kad Mokėjimo taisyklių 10.20 ir 10.29 papunkčiuose nurodytos nuostatos yra nesąžiningos, todėl Lietuvos banke nagrinėjant tarp pareiškėjo ir bendrovės kilusį ginčą šios sąlygos nebus taikomos.

Vertinant pareiškėjo veiksmų atitiktį minėtiems reikalavimams pažymėtina, kad dar 2016 m. spalio 29 d. atlikdamas pirmąją operaciją Nr. (*duomenys neskelbiami*) (inėsta 300 Eur) pareiškėjas pastebėjo, kad tarp šalių pasirašytos sutartys yra pažeidžiamos, t. y. kad yra viršijami sutartyse nustatyti dienos limitai (100 Eur), tačiau bendrovę apie tai informavo tik 2017 m. liepos

26 d. (praėjus 9 mėn.). Iš Lietuvos bankui pateiktų duomenų matyti, kad pareiškėjas net ir vėliau (po 2016 m. spalio 29 d. atliktos pirmosios pinigų įmokėjimo operacijos) daugiau nei 9 mėnesius įmokėdavo sumas, viršijančias ne tik dienas, tačiau ir mėnesio limitus, ir pinigai buvo tiesiogiai pervedami į lošimų organizatorių sąskaitą, tačiau bendrovės apie limitų viršijimą neinformavo. Šios aplinkybės suponuoja išvadą, kad pareiškėjas, žinodamas, kad sutartys yra vykdomos nesilaikant jose nustatytų įsipareigojimų, sąmoningai ir toliau pats nesilaikė sutartyse nustatytų limitų ir apie sutarčių pažeidimus neinformavo bendrovės. Lietuvos banko nuomone, tokie pareiškėjo veiksmai (neveikimas) yra akivaizdžiai nesuderinami su minėtais sutarčių vykdymo principais. Pažymėtina, kad pastebėjęs galimus sutarčių pažeidimus pareiškėjas privalėjo nedelsdamas apie tai informuoti bendrovę ir siekti, kad sutarčių pažeidimai nebesikartotų. Darytina išvada, kad pareiškėjas nebendradarbiavo su bendrove ir nesivadovavo teisės aktuose įtvirtintais reikalavimais, todėl sutartį taip pat vykdė netinkamai ir nesąžiningai.

Neneigiant aplinkybės, kad bendrovė pažeidė sutartinius įsipareigojimus, atkreiptinas dėmesys į tai, kad pareiškėjo netinkamas sutartinių prievolių vykdymas taip pat turėjo esminės įtakos jo patirtų nuostolių dydžiui ir sutartinių pažeidimų tęstinumui, todėl, vadovaujantis CK 1.5 straipsnyje įtvirtintais teisingumo, protingumo ir sąžiningumo principais, bendrovei rekomenduotina pareiškėjui atlyginti dėl 2016 m. spalio 29 d. atliktos pirmosios pinigų pervadimo operacijos Nr. (*duomenys neskelbiami*) atsiradusius nuostolius, t. y. sumą, kuri viršijo dienos limitą. Kadangi 2016 m. spalio 29 d. atliktos pirmosios pinigų įmokėjimo operacijos suma buvo 300 Eur, bendrovei tenka pareiga pareiškėjui grąžinti 200 Eur, t. y. operacijos sumos ir sutarto dienos limitu skirtumą.

Kaip minėta, pastebėjęs, kad nėra laikomasi sutartyse nustatytų operacijų limitų, pareiškėjas nedelsdamas apie tai turėjo informuoti bendrovę ir bendrovė turėjo prievolę grąžinti limitą viršijusią sumą. Kadangi pareiškėjas nebendradarbiavo su bendrove ir po pirmojo sutarties pažeidimo toliau įmokėdavo limitus viršijančias sumas, dėl kitų nuostolių, kuriuos pareiškėjas teigia patyręs, laikytinas atsakingu pats pareiškėjas.

Dėl kompensuojamųjų palūkanų atlyginimo

Pareiškėjas kreipimesi į Lietuvos banką dėl vartojimo ginčo nagrinėjimo taip pat reikalauja, kad bendrovė atlygintų 300 Eur palūkanų, nes pareiškėjas negalėjo pinigų panaudoti kitais tikslais.

Vadovaujantis palūkanų samprata Lietuvos civilinėje teisėje, išskiriamos dvejopo pobūdžio palūkanos: palūkanos, atliekančios mokėjimo (t. y. užmokesčio už pinigų skolinimąsi) funkciją (CK 6.37 straipsnio 1 dalis ir CK 6.872 straipsnis), ir palūkanos, atliekančios kompensuojamąją (minimalių nuostolių negautų pajamų pavidalu atlyginimo) funkciją (CK 6.210 ir 6.261 straipsniai). Įvertinus pareiškėjo reikalavimą, pažymėtina, kad pareiškėjas reikalauja, kad jam bendrovė išmokėtų palūkanas, atliekančias kompensuojamąją funkciją, t. y. už tai, kad pareiškėjas negalėjo naudotis pinigais.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija 2015 m. kovo 31 d. nutartyje, priimtoje civilinėje byloje Nr. 3K-3-156-687/2015, išaiškino, kad kompensuojamosios palūkanos, reglamentuojamos CK 6.210 straipsnyje, nustatančiame kompensuojamųjų palūkanų dydžius, ir CK 6.261 straipsnyje, įtvirtinančiame minimalių kreditoriaus nuostolių, patiriamų dėl negalėjimo naudotis pinigais, prezumpciją. Šias palūkanas įstatymų leidėjas pripažįsta minimaliais kreditoriaus nuostoliais, kuriuos visais atvejais privalo atlyginti skolininkas. Palūkanos kompensuoja kreditoriaus patirtus nuostolius per tą laikotarpį, kai jis negalėjo naudotis jam priklausančiomis pinigėmis lėšomis. Pagal kasacinio teismo praktiką tam, kad būtų galima taikyti CK 6.210 straipsnyje nustatyta nuostata, turi būti visos trys sąlygos: 1) neįvykdyta prievolė turi būti pinigine; 2) turi būti praleistas pinigines prievolės įvykdymo terminas; 3) įstatyme ar sutartyje neturi būti nustatyta, kad palūkanos šiuo atveju nemokamos. Nutartyje pažymėta, kad šios palūkanos nėra įskaitomos į priteistų nuostolių sumą, joms nėra taikytina įstatyme nustatyta netesybų įskaitymo į nuostolius taisyklė. Vadovaujantis CK 6.210 straipsnio 1 dalies nuostatomis, kompensuojamosios palūkanos apskaičiuojamos už sumą, kurią sumokėti praleistas terminas, jeigu įstatymai ar sutartis nenustato kitokio palūkanų

dydžio.

Vertinant Lietuvos bankui pateiktus dokumentus, pažymėtina, kad bendrovei kyla prievolė už netinkamai vykdytas sutartis (už pažeistus sutartyse nustatytus įmokamų pinigų limitus) pareiškėjui grąžinti 200 Eur. Lietuvos banko vertinimu, bendrovė šios prievolės pareiškėjui dar nėra įvykdžiusi ir jau yra praleistas prievolės įvykdymo (pinigų grąžinimo) terminas. Atsižvelgiant į tai, kad nei teisės aktuose, nei sutartyje nėra nustatyta, kad palūkanos šiuo atveju pareiškėjui neturėtų būti mokamos, darytina išvada, kad bendrovė, vadovaudamasi CK 6.210 straipsnio 1 dalimi ir minėta teismų praktika, privalo pareiškėjui sumokėti 5 procentų metines palūkanas, skaičiuojamas už laikotarpį nuo 2016 m. spalio 29 d. iki tol, kol prievolė bus visiškai įvykdyta.

Dėl išlaidų, kurias pareiškėjas patyrė rengdamas pretenziją ir kreipimąsi Lietuvos bankui, atlyginimo

Neteisminio vartojimo ginčų tvarką reglamentuojančio Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 4 dalyje numatyta, kad priimančiam sprendimą dėl ginčo esmės turi būti sprendžiama dėl vartotojo patirtų išlaidų, susijusių su vartojimo ginčų neteisminio sprendimo procedūra (įskaitant būtinas ekspertizės arba laboratorinių tyrimų išlaidas, išlaidas advokato ar advokato padėjėjo pagalbai apmokėti ir vertimo išlaidas), atlyginimo proporcingai patenkintų vartotojo reikalavimų daliai. Pažymėtina, kad analogiškos nuostatos yra įtvirtintos Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 62 punkte.

Tam, kad Lietuvos bankas galėtų tinkamai išspręsti klausimą dėl vartotojo patirtų išlaidų objektyvumo ir pagrįstumo, pareiškėjas privalo pateikti objektyvius duomenis, pagrindžiančius, kad pareiškėjas tokias išlaidas realiai patyrė ir kad patirtos išlaidos yra tiesiogiai susijusios su ginčo nagrinėjimu. Vertinant Lietuvos bankui pateiktus duomenis, pažymėtina, kad pareiškėjas nei Lietuvos bankui, nei bendrovei nepateikė jokių duomenų, kurie pagrįstų, kad pareiškėjas realiai patyrė 150 Eur išlaidas, rengdamas pretenziją bendrovei ir teikdamas kreipimąsi Lietuvos bankui. Darytina išvada, kad pareiškėjo reikalavimas, kad bendrovė atlygintų 150 Eur išlaidų, kurias pareiškėjas patyrė rengdamas pretenziją bendrovei ir kreipimąsi Lietuvos bankui, yra nepagrįstas, todėl atmestinas.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 2 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.2 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

1. Iš dalies patenkinti pareiškėjo A. K. reikalavimus ir rekomenduoti UAB „Perlo paslaugos“ atlyginti pareiškėjui 200 Eur nuostolius, kuriuos pareiškėjas patyrė dėl netinkamo sutarčių vykdymo, ir sumokėti 5 procentų metines palūkanas, skaičiuojamas nuo 2016 m. spalio 29 d. iki tol, kol prievolė bus visiškai įvykdyta.

2. Įpareigoti bendrovę per mėnesį nuo sprendimo priėmimo dienos raštu informuoti Lietuvos banką apie sprendimo rezoliucinės dalies 1-ame punkte nurodytų rekomendacijų įgyvendinimą (neįgyvendinimą). Bendrovei neįvykdžius minėtų rekomendacijų, apie tai bus paskelbta Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Direktorius

Mindaugas Šalčius